

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös koskien luontodirektiivin liitteen IV(a) lajin lisääntymis- ja levähtämispaikan heikentämistä

Hakija

Turun kaupunki, Viherympäristön kunnossapito / Aki Männistö

Asia

Lupahakemus erakkokuoriaisen lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentämiskiellosta poikkeamiseen vanhan lehmuksen katkaisemista varten Turun Ruissalon Kansanpuistossa, Varsinais-Suomessa.

Hakemus

Turun kaupungin Viherympäristön kunnossapito hakee poikkeuslupaa Varsinais-Suomen ELY-keskukselta huonokuntoisen puistolehmuksen torsoamiseksi Turun kaupungin Ruissalon Kansanpuistossa. Kyseinen puu (puistolehmu, puurekisterissä nro 147) on yksi Kansanpuiston rannan vanhoista kaari-istutuksista.

Puu on kuntoarvoitu syksyn 2025 aikana. Saadun tuloksen mukaan puun tyvialueella ja pääjuurissa on niin paljon lahoa, että puu ei ole enää turvallinen eikä välttämättä pysty pystyssä. Puusta on aiemmin havaittu lattakääpää (*Ganoderma applanatum*) ja nyt syksyllä ensimmäistä kertaa myös karstasyylä (*Kretzschmaria deusta*). Karstasyylä ja lattakääpää ovat nopeimmat ja vahingollisimmat tyvi- ja juuristoalueen lahottajat mitä Suomessa voi puista löytää. Kuntoarvioinnin mukaan laho on edennyt puuaineksen puun pintaan kahdelta suunnalta niin, että ankkuroivat juuret ovat näiltä sivuilta lahonneet.

Puuta ei pystytä säilyttämään kokonaisena pystyssä johtuen voimakkaasta lahosta tyvialueella. Näin ollen puun tukeminen ei tule kyseeseen. Puussa on huomattava onkalo muutaman metrin korkeudessa. Suunnitelmassa on puun torsoaminen eli katkaisu onkalon yläpuolelta ja jättäminen monimuotoisuustorsoksi. Jos katkaisupinnassa on lahoa, laitetaan levy peitoksi, jolloin laho-onkalo ei ole ylöspäin avoimena. Onkalo ja mahdollinen mulmi saattaa elättää erakkokuoriaista (*Osmoderma barnabita*) tai vaihtoehtoisesti muuta eliöstöä. Katkaistu rungon osa ja latvus on tarkoitus sijoittaa maarungoiksi lähelle suojelualueelle. Ajallisesti tämä toimenpide on tarkoitus tehdä ensi vuonna ennen lintujen pesimiskautta eli viimeistään maaliskuun aikana tai sitten myöhemmin syksyn aikana, mikäli lupa-asiat eivät valmistu kevääseen mennessä. Liitteenä on toimitettu tuloste puurekisteristä eli ns. puukortti, jossa näkyy kaikki puurekisteriin tallennetut tiedot ko. puusta.

Määräykset, joita hakemus koskee

Erakkokuoriainen luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettu 78 §:n tarkoittama Euroopan unionin tiukkaa suojelua edellyttävä eliölaji. Lisäksi laji on vaarantunut.

Luonnonsuojelulain 78 § kieltää tiukkaa suojelua edellyttävään eläinlajiin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- tai levähdyspaikkojen hävittämisen ja heikentämisen.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa 78 §:n kiellosta, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. kansanterveyttä tai yleistä turvallisuutta koskevista taikka muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä.

Luonnonsuojelulain 34 § mukaan Natura 2000-verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää.

Päätös ja lupaehdot

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle hakemuksen mukaisen luvan hakemuksessa yksilöidyn lehmuksen katkaisemiseen alla luetelluin ehdoin.

- 1 Lupa on voimassa 15.3.2026 asti Turun Ruissalon Kansanpuistossa.
- 2 Lehmuksen runko tulee pyrkiä katkaisemaan niin, että mahdollisimman suuri osa runkoa jää pystyyn. Pystyyn jätettävän rungon on oltava riittävän vakaa, jotta siitä ei enää aiheudu vaaraa.
- 3 Katkaistun rungon mahdollinen onkalo tai onkalot tulee suojata.
- 4 Katkaistut rungon osat tulee sijoittaa mahdollisimman suurina lähimaastoon. Osien mahdolliset onkalot suojataan kuten runko ja pyritään sijoittamaan mahdollisimman pystyyn asentoon.
- 5 Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
- 6 Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimessa) ja pyydettyäessä lupa on esitettävä.
- 7 Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
- 8 Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
- 9 Luvan käytöstä tulee raportoida 30.3.2026 mennessä, johon asti raportointivelvoite on voimassa. Raportti toimitetaan Lupa- ja valvontaviraston kirjaamoon (kirjaamo@lvv.fi) päätöksen asianumerolla VARELY/7841/2025 varustettuna. Raportista tulee ilmetä tehtyjen toimenpiteiden ajankohta sekä maastoon siirrettyjen puun osien sijoituspaikka. Lisäksi raporttiin tulee liittää valokuvia käsitellystä puusta ja maastoon siirretyistä puun osista.

Perustelut

Erakkokuoriainen esiintyy Suomessa pääasiassa vain Ruissalossa. Lajin lisääntymispaikkoja voivat olla kaikki alueen suuret, elävät laho-onteloiset tammets ja lehmuksset, mutta myös muiden puulajien ontot rungot voivat olla lisääntymispaikkoja. Erakkokuoriaisen lisääntymispaikka on tulkittavissa myös levähdyspaikaksi, sillä lajin toukkien ja aikuisten elinympäristövaatimukset ovat samat. Koska jokaista lajin asuttamaa puuta on mahdotonta varmistaa lajin elinympäristöksi, tulee erityisesti tammien ja lehmusten käsittelyssä noudattaa varovaisuusperiaatetta ja tulkita kaikki vanhat kookkaat laho-onteloiset puut lajin lisääntymis- ja levähdyspaikaksi. Tätä tulkintaa tukee myös se, että kaikki onkalopuut eivät välttämättä ole koko ajan asuttuja ja lajin ainoa elinvoimainen populaatio on Ruissalossa. Em. syistä päätöstä koskeva tammiyksilö katsotaan erakkokuoriaisen lisääntymis- ja levähdyspaikaksi, jota tammien katkaiseminen heikentää.

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää kansanterveyttä tai yleistä turvallisuutta koskevista taikka muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä. Kuntoarvion mukaan lehmus on niin laho, ettei se välttämättä pysy enää pitkään pystyssä. Kaatuessaan lehmus voi aiheuttaa henkilövahinkoja. Puu sijaitsee suositulla Kansanpuiston alueella, jossa liikkuu paljon ihmisiä. Riskin poistamiseksi ei ole osoitettavissa muuta tyydyttävää ratkaisua kuin puun katkaiseminen.

Luvan mukaisten toimenpiteiden ei katsota vaarantavan erakkokuoriaisen suotuisan suojelutason saavuttamista. Päätöksen ehtojen mukaisesti toimittaessa puu voi toimia edelleen lajille sopivana paikkana ja myös puun osien sijoittelussa otetaan huomioon niiden mahdollisuus toimia lajin elinympäristönä.

Erakkokuoriainen on yksi Ruissalon lehdot (FI0200057) Natura 2000-alueen suojeluperustelajeista. Lehmuksen katkaiseminen ei vaikuta lajin suotuisaan suojelutasoon alueella eikä myöskään muiden alueella tunnistettujen lajien esiintymiseen, eikä toimenpide ajankohta huomioon ottaen heikennä merkittävästi alueen suojeluperusteena olevia luontoarvoja. Lupa on voimassa 15.3.2026 asti, jotta toimenpiteet tehdään ennen lintujen pesimäajan alkamista. Em. syistä luonnonsuojelulain 35 §:n mukaista arviointia ei tarvita.

Muuta huomioitavaa

Valtakunnallinen Lupa- ja valvontavirasto vastaa 1.1.2026 lähtien ELY-keskusten ympäristöön liittyvistä lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävistä.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 34 §, 35 §, 69 §, 78 §, 83 §, 121 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

Päätöksen voimaantulo

Varsinais-Suomen ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Nykytilassaan lehmus aiheuttaa alueella liikkuville ihmisille turvallisuusriskejä, joten luvan mukaisiin toimenpiteisiin tulee voida tarvittaessa ryhtyä ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida päätöksen luonteen vuoksi lykätä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Liisa Maanpää-Pakkanen ja ratkaissut yksikön päällikkö Olli Mattila.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi

Lounais-Suomen poliisilaitos kirjaamo.lounais-suomi@poliisi.fi

Turun Lintutieteellinen Yhdistys ry. suojelu@tly.fi

SLL Varsinais-Suomen luonnonsuojelupiiri varsinais-suomi@sll.fi

Tapiola ry. Varsinais-Suomi info@tapiolary.com

Suoritemaksu 316 €

Tämä asiakirja VARELY/7841/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/7841/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Maanpää-Pakkanen Liisa 05.12.2025 11:57

Ratkaisija Mattila Olli 05.12.2025 12:13

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Turun hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiannona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Turun hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 310 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinlaki löytyy osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Turun hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: PL 32, 20101 Turku

Käyntiosoite: Sairashuoneenkatu 2-4, 20101 Turku

Puhelin: 029 56 42410

Telefax: 029 56 42414

Sähköposti: turku.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.